

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1286/2023
03.08.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Надежде Видић и Зорана Хаџића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Марко Латковић, адвокат из ... против тужене Основне школе „Стеван Сремац“ из Сенте, коју заступа Државно правобранилаштво Одељење у Суботици, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3444/22 од 12.10.2022. године, у седници одржаној 03.08.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3444/22 од 12.10.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сенти П1 50/22 од 23.05.2022.године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од фебруара 2018. године до децембра 2020. године исплати износе означене у овом ставу изреке са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединачног износа до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од фебруара 2018. године до децембра 2020. године исплати износе означене у овом ставу изреке са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи исплати трошкове парничног поступка у износу од 107.550,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3444/22 од 12.10.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда, тако што је одбијен тужбени захтев тужиље којим је тражила да јој тужена по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада, за период од фебруара 2018. до децембра 2020. године исплати износе означене у овом ставу изреке, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате и одбијен је, као неоснован захтев тужиље да јој на име неисплаћених трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за исти период исплати појединачно наведене износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате и трошкове парничног поступка у износу од 107.550,00 динара са затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 15.000,00 динара и трошкове жалбеног поступка у износу од 36.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побиијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20, 10/23-други закон) и утврдио да ревизија тужиље није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је у радном односу код тужене на радном месту ..., са коефицијентом за обрачун плате 6,30. У спорном периоду тужиљи је плата обрачуната на основу Закона о платама у државним органима и јавним службама и на основу Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама. На основу налаза и мишљења судског вештака утврђена је висина тражених накнада на име топлог оброка и регреса према параметрима из Посебног колективног уговора за запослене односно према критеријумима из упоредних важећих колективних уговора за предузећа која се финансирају из буџета.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио захтев тужиље и обавезао тужену да тужиљи исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за спорни период, јер је закључио да у износу минималне зараде не може да буде садржана предметна накнада трошкова, независно од чињенице што је чланом 4. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По становишту првостепеног суда, у ситуацији када је тужена тужиљи исплаћивала минималну зараду следи да тужиљи није исплаћен топли оброк и регрес и да је тужена у обавези да јој ту накнаду исплати.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио, као неоснован захтев тужиље применом одредби Закона о јавним службама, Закона о платама у државним органима и јавним службама и Закона о основама система образовања и васпитања, важећих у спорном периоду, сматрајући да се на запослене који плату остварују према Закону о платама у државним органима и јавним службама примењују параметри који су унапред одређени од стране Владе РС и Министарства финансија, те да у ситуацији када је посебним актима регулисано право, обавезе и одговорност запосленог, конкретно накнада трошкова на име исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, да нема места примени члана 118. Закона о раду, већ се као *lex specialis* примењује Закон о платама у државним органима и јавним службама, који се примењује и на запослене у школама, као јавним установама, као и да важећим Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика у спорном периоду није уговорено право запослених на исплату накнаде трошкова на име исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Поред

тога другостепени суд је сматрао да се Закон о раду, као општи пропис примењује само ако посебним прописима нису регулисана права, обавезе и одговорности запоселних који се финансирају из буџета, те како је накнада трошкова на име исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора прописана посебним законом на начин да су ове накнаде садржане у коефицијенту, да се у тој ситуацији не може применити Закон о раду.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право, са којих разлога су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Чланом 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ бр. 88/2017...129/2021), прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Чланом 1. став 1. тачка 3. Закона о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописан је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. Чланом 3. став 1. истог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Чланом 4. став 1. истог закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Чланом 20. став 1. Посебног Колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, број 21/15 и 92/20), прописани су елементи за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом, а ставом 2. да уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијената из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, нижа од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описан начин, исплаћује се у висини минималне зараде.

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 75/14), чланом 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, и то, између осталог за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. тог члана закона, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе Закона о раду примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено, на основу члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Чланом 2. став 1. тачка 1. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун и исплату запослених из члана 1. ове Уредбе, који се примењују на запослене у основном образовању.

Тужилца је запослена код тужене, са којих разлога се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. С обзиром на то да посебан закон (Закон о платама у државним органима и јавним службама) прописије да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, то следи да та одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15) није прописано право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, који није прописан ни претходно важећим Посебним колективним уговором („Службени гласник РС“, бр. 12/09). Када се има у виду све напред наведено, правилно је закључио другостепени суд да су примања по основу накнада за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржани у коефицијенту, као једном од елемената плате, са којих разлога не постоји правни основ за остваривање предметног права тужилце садржан било у општем било у посебном акту. Стога, како је то правилно закључио другостепени суд, неосновани су захтеви тужилце, с обзиром да су накнаде на име трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржане у коефицијенту њене плате, а то што је тужилци у спорном периоду исплаћивана минимална зарада је без утицаја на другачију одлуку.

Са напред наведених разлога, Врховни суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић